

Osmi razred, prva priprava

Predmet	Likovna umetnost
Razred	Osmi razred
Število ur	2 zaporedni uri
Področje (učna celota)	Slikanje, kombinirane tehnike
Tehnika	Risanje, slikanje
Naloga (učna enota)	Iluzija prostora
Materiali	Delo s fotografijo, risalni list, svinčnik, naravni pigmenti, čopič
Orodja, podlage	Različni čopiči, posodice z vodo, zaščita miz
Motiv	Ustrezne in neustrezne fasade v mojem kraju
Obravnava kulturne dediščine	Moteči posegi v prostoru: pregled (ne)značilne arhitekture ter prostorskih ureditev v moji okolici
Didaktični pripomoček in učna sredstva	Narisane predloge ulice s projekcijo, kamor umeščajo narisane stavbe, dostopne v t. i. skrinji dediščine oziroma tudi v e-obliki na spletni strani https://sola-prenove-za-nove-generacije.si/ . V skrinji so tudi igralne karte s fotografijami prenov, ki pri izvedbi ure lahko služijo za demonstracijo ustrezno urejenih fasad objektov. Uporabijo se lahko tudi predloge fasad hiš iz 4. razreda.
Metode dela	– predhodno raziskovanje: brezplačni računalniški program (npr. IMGonline.com.ua) – pogovor in razlaga – prikazovanje, demonstracija s kartami

Oblike dela	– frontalna – individualno delo
Učni cilji	– V likovnem izdelku gradijo prostor z uporabo prostorskih ključev (LUM) – Razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora (LUM) – Spoznajo pomen kulturne dediščine za slovenski prostor (ZGO) – Spoznajo značilne dele fasade (LUM) – Spoznajo tipične slovenske hiše glede na regije (ZGO) – Prepoznajo ustrezno renovirane objekte od neustreznih (ZGO) – Kompozicija, dodajanje, odzemanje (LUM)
Prilagoditev za izvedbo v učilnici	– PPT-predstavitev – projektor in računalnik – priprava miz in materiala
Prilagoditev za izvedbo na daljavo	Posredovanje učne priprave, PPT-predstavitve, eventualno e-didaktičnega pripomočka.
Prilagoditev za izvedbo v učilnici na prostem	Predstavitev ustvarjanja na prosto na mize in klopi: – podlaga, natisnjen PPT na plastificirane predloge – tablice za delo v manjših skupinah – prilagoditev tehnike za razmere za delo na prostem
Predlagana vrsta učne ure	– Izvedba na prostem, v centru naselja – Teoretična in praktična
Prilagoditev: Učenci z učno pomočjo	Narišejo eno ustrezno fasado.

Nadarjeni učenci	Narišejo eno ustrezno in eno neustrezno, bolj degradirano fasado. Uporabljajo lahko tudi računalnik.
Medpredmetna povezava	– Potreba po ohranitvi dediščine (GEO) – Etnologija, identiteta (ETNO) – Skiciranje (TEH) – Razvoj slovenske kulture (ZGO)
Predlog predhodne dejavnosti – aktiviranja predznanja	Za domačo nalogo poiščejo ali posnamejo fotografije ulice v novem naselju z izstopajočimi objekti, natisnejo na A4 kot barvni in tudi črno-beli tisk. Fotografijo zalepijo v zvezek. Za domačo nalogo lahko tudi doma izdelajo obratno sliko: vse fasade pobarvajo enako kot pri prvi, s tem, da »namerno izstopajočo« fasado popravijo v tej rešitvi v ustrezno in skladno s celoto. Izvedejo razstavo »izstopajoča«, pod njo pa »popravljen«.
Dodatna dejavnost učencev povezana z obravnavano temo v okviru učnih ur obravnavanega sklopa	– Možnost ogleda neprimerno in primerno urejenih objektov v mojem kraju (ŠPO) – Popravki v računalniškem programu ali s pomočjo mobilne aplikacije (TIT, LUM)
Predlog nadgradnje (pri interesnih dejavnostih, v dan dejavnosti ipd.)	Slikanje objektov in vrednotenje ustreznih in neustreznih posegov ter potrebnih posegov. Izdelava brošure s prikazom značilnih elementov vs. neznačilnim – izdelava kolaža. Delo po skupinah: sakralna dediščina, profana, po delih naselja ... Uporaba računalnika za spreminjanje barv fasade, brisanje neustreznih elementov ipd. Razvoj kritičnega mišljenja.

1. uvodni del	U: Dober dan vsem. Danes bomo govorili o ustrezno urejenih fasadah in na drugi strani o neustreznih. Kaj vam pomeni, da je fasada ustrezno urejena? O: Da ni videti »čudno«, da nima tujkov na fasadah, da ni nenavadnih barv ... U: Ali so vse fasade v slovenskih starih mestnih jedrih enako urejene? Z enako oblikovanimi elementi? Ne ... V Škofji Loki so tradicionalne hiše iz določenega obdobja in s tem fasade, njihove barve in poslikave drugačne od preostalih iz drugih krajev. Tudi okna so lahko drugačnih razmerij in oblik. Velikokrat so tudi ti elementi bolj bogato oblikovani, če je njihov pomen/dejavnost v stavbi pomembnejši – na primer mestne hiše. Ko pogledamo širše, z ravni pokrajine, lahko ugotovimo, da se hiše precej razlikujejo med sabo in da je na primer »gorenjska hiša« precej drugačna od recimo »kraške« ali »koroške«, čeprav so zgrajene iz enakih vrst materiala (kamen, opeka, les, apno). Njihov tloris se razlikuje, čeprav so vse »hiše«, namenjene stalnemu bivanju. V oblikovanju se razlikujejo tudi njihova okna, vrata, dimniki, ograje, balkoni, napušči in še kaj. U: Torej bi lahko rekli, da ima fasada ZNAČILNE elemente in barve, obdelavo, materiale? Ali se ti značilni elementi po pokrajinah lahko razlikujejo med sabo? U: S pojmom »značilne« se oblikuje identiteta nekega kraja. Tako se identificiramo, še posebej na ravni pokrajin. Da lahko govorimo o hiši, značilni za Gorenjsko ali Kras. Torej je ohranjanje oziroma uporabljanje značilnih elementov izjemnega pomena. Poglejmo podrobneje nekaj značilnih elementov pri izbranih primerih: – gorenjska kmečka hiša: umestitev na parcelo, etažnost, tloris, fasade, materiali, barve, gank,
----------------------	---

	lesen zatrep, oblikovanje odprtín, poslikave, portali, nakloni strešin, vrsta kritine, napušči ... – kraška hiša – koroška hiša U: Poglejmo si tudi barvne tone, v katerih so fasade urejene. To so apneni ometi, ki so jim dodali naravne pigmente. Ti so pridobljeni iz raznih kamnin, rastlin ali celo živali, na primer školjk, uši. Mnogo fasad je danes v neprimernih barvnih tonih in ti izjemno vplivajo na spremembo dožemanja celotnega, na primer uličnega prostora – uličnega niza ali celotnega trga. Zato se bomo danes pogovarjali tudi o nasprotnih si barvnih tonih in se preizkušali na izbrani fasadi: spreminjanje celotne fasade ali njenega dela v: nasprotni si barvi ter korekcija v ustreznega.
--	--

2. osrednji del	U: Danes boste narisali iluzijo prostora, ulico t. i. starega mestnega jedra. Po opazovanju sheme fasad boste narisali svoje ustrezne hiše, fasade, s pomočjo predloge, ki je vnaprej pripravljena. Lahko rišete tudi brez nje, vendar jo poskušajte ponazoriti. Perspektivo uličnega prostora izrišete tako, da je samo eno bežišče – stavbe na levi strani risalnega lista so višje, segajo od skrajnega roba zgoraj do skrajnega roba spodaj in se zožujejo proti desni ali obratno. Lahko imate fotografijo svojega objekta (lahko je kateri koli objekt v vašem naselju ali v bližini šole) ali vzamete pripravljene fotografije, natisnjene ali iz spletne baze. Narišete tudi sosednje objekte, tako da dobite t. i. »ulični niz«. Kriteriji, ki jih morate upoštevati: – Vsak vzame shemo starega mestnega jedra. – Po načelu prostorskih ključev na risalni list narišete iluzijo prostora, ulico starega mestnega jedra, kot se je spomnite iz predstavitev. – Narišete niz vsaj 5 hiš. – Iz risbe lahko po predlogah fasad upoštevate podobe starih hiš. – Pozorni bodite na ritem in razmerje okna, dejavnosti v pritličju in okrasja, ki se pojavljajo na fasadah. – Ena fasada naj izstopa in ne upošteva pravil, ki jih določa spomeniškovarstvena služba. – Ko je risba končana, ulico obarvate v akvarelni tehniki z naravnimi pigmenti. ZAČNEMO DELATI.
------------------------	--

3. zaključni del	Z učenci pospravimo učilnico, postavimo zaključno inštalacijo, se zberemo okoli nje in se pogovorimo: – o značilnih elementih fasade, – o barvah fasade, poslikavah, – o modernizaciji ter o prizidavah/nadzidavah in – na risbah drug drugemu iščejo fasado, ki ne upošteva pravil značilnih elementov fasad. PREGLED IZDELKOV IN VREDNOTENJE 1. Pogovorimo se o zadanih kriterijih vrednotenja in ugotovimo uspešnost nastalih kompozicij. 2. Učenci vrednotijo izdelke drug drugemu. 3. Nato vrednotijo tudi svojega – ugotovijo, kaj so upoštevali in česa niso upoštevali pri zadanih kriterijih. 4. Izvedemo razstavo v učilnici, hodniku, kotičku za razstave.
-------------------------	---

Projekt Šola prenove za nove generacije in dediščino 21. stoletja sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini 478.000 evrov. Namen projekta je vzpostaviti medinstitucionalno okolje in učne prakse za bolj načrtno izobraževanje novih generacij v osnovni šoli o kulturni dediščini in prenovi kot pomembnih kompetencah in vrednotah za življenje in delo v 21. stoletju.